

Kvistbro i Lekeberg

Inför nedläggning av VA-ledning

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Kvistbro 1:1, Gropen 1:7, Svenstorp 1:1 m.fl.
Kvistbro socken
Lekebergs kommun
Örebro län
Närke

Örjan Hermodsson

Kvistbro i Lekeberg

Inför nedläggning av VA-ledning

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Kvistbro 1:1, Gropen 1:7, Svenstorp 1:1 m.fl.
Kvistbro socken
Lekebergs kommun
Örebro län
Närke

Örjan Hermodsson

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora Gatan 41
722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2016

Omslagsfoto: Kvistbro kyrka från sydöst. Foto: Örjan Hermodsson 2014-06-09.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

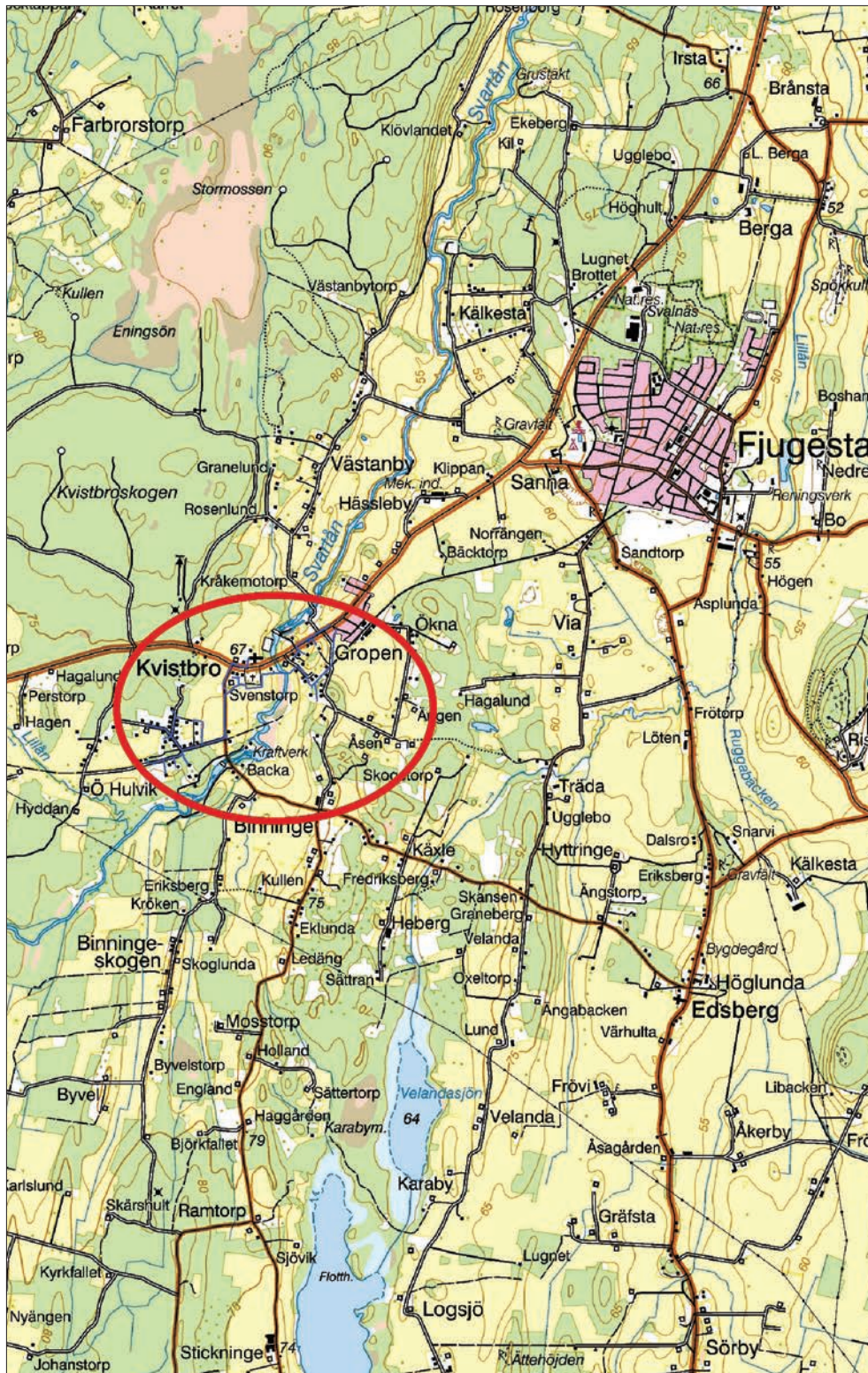
Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande 672399.

ISBN 978-91-7453-559-4

Tryck: JustNu, Västerås 2016

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Topografi och fornlämningsbild	6
Syfte, metod och genomförande	7
Resultat	8
Fornlämning och bevakningsobjekt	9
Övriga kulturhistoriska lämningar	11
Avförda objekt – ej fornlämning	11
Ej utredda objekt – möjliga fornlämningar	11
Referenser	12
Kart- och arkivmaterial	12
Litteratur	12
Tekniska och administrativa uppgifter	13
Bilagor	14
Bilaga 1. Objekttabell	14
Bilaga 2. Anläggningstabell	14
Bilaga 3. Schaktabell	15
Bilaga 4. Schaktplaner	16

Figur 1. Utdrag ur digitala Terrängkartan. Platsen för utredningen är markerad med en röd ring. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har utfört en arkeologisk utredning i Kvistbro i Lekebergs kommun. Syftet var att klarlägga om en planerad ledningsdragning skulle beröra okända fornlämningar. Utredningen omfattade en cirka 4,5 kilometer lång sträcka med en bredd av 15 meter och utfördes i två etapper där den första omfattade arkiv- och kartstudier samt terränginventering och den andra utredningsgrävning.

Vid utredningen har en tidigare okänd boplats, Objekt 13, påträffats. Boplatsen utgör en *fornlämning* och inga markinskriftnar får göras här utan länsstyrelsens tillstånd.

Ytterligare ett objekt utgör sannolikt en boplats (Objekt 1), men denna är inte kontrollerad genom utredningsgrävning och därför tills vidare klassad som *bevakningsobjekt*. Om platsen skulle beröras av framtida markinskriftnar bör området utredas vidare. Som bevakningsobjekt klassas också en äldre gårdstomt, vilken fortfarande är bebyggd och som därför inte utgör fornlämning. Den övergår dock till att få fornlämningsstatus i händelse av att bebyggelsen överges.

Tre *övriga kulturhistoriska lämningar* har registrerats, en vägbank, en slaggförekomst och en banvall. Dessa har inte samma lagskydd som fornlämningar men kan ändå ha ett visst kulturhistoriskt värde.

Av de övriga tio objekten – nio boplatslägen och en torptomt – vilka ursprungligen föreslogs gå vidare till utredningsgrävning, har fem konstaterats sakna lämningar av antikvariskt intresse som motiverar fornlämningsklassning. Inga ytterligare åtgärder är därför motiverade inom dessa områden. De återstående fem har inte utredningsgrävts, varför deras status fortfarande är oklar.

Bakgrund

Utredningen föranleddes av att Lekebergs kommun planerade nedläggning av VA-ledning i Kvistbro, som ligger ett par kilometer sydväst om Fjugesta och cirka 25 kilometer sydväst om Örebro (figur 1). Utifrån det rådande kunskapsläget gällande närliggande fornlämningar bedömde Länsstyrelsen i Örebro län att okända förhistoriska gravar och boplatser skulle kunna finnas inom området och att en arkeologisk utredning därför var motiverad. Utredningen var uppdelad i två etapper, där båda etapperna har föregåtts av beslut från länsstyrelsen. För kostnaderna svarade Lekebergs kommun.

Den första etappens fältinventering utfördes i juni 2014 inom en cirka 4 600 meter lång och 15 meter bred sträcka, vilket motsvarade de planerade ledningsschakten, inklusive arbetsområden. Schakten skulle löpa dels i befintliga vägar och dels i åkermark. Arbetet utfördes av Örjan Hermodsson och Ellinor Sabel.

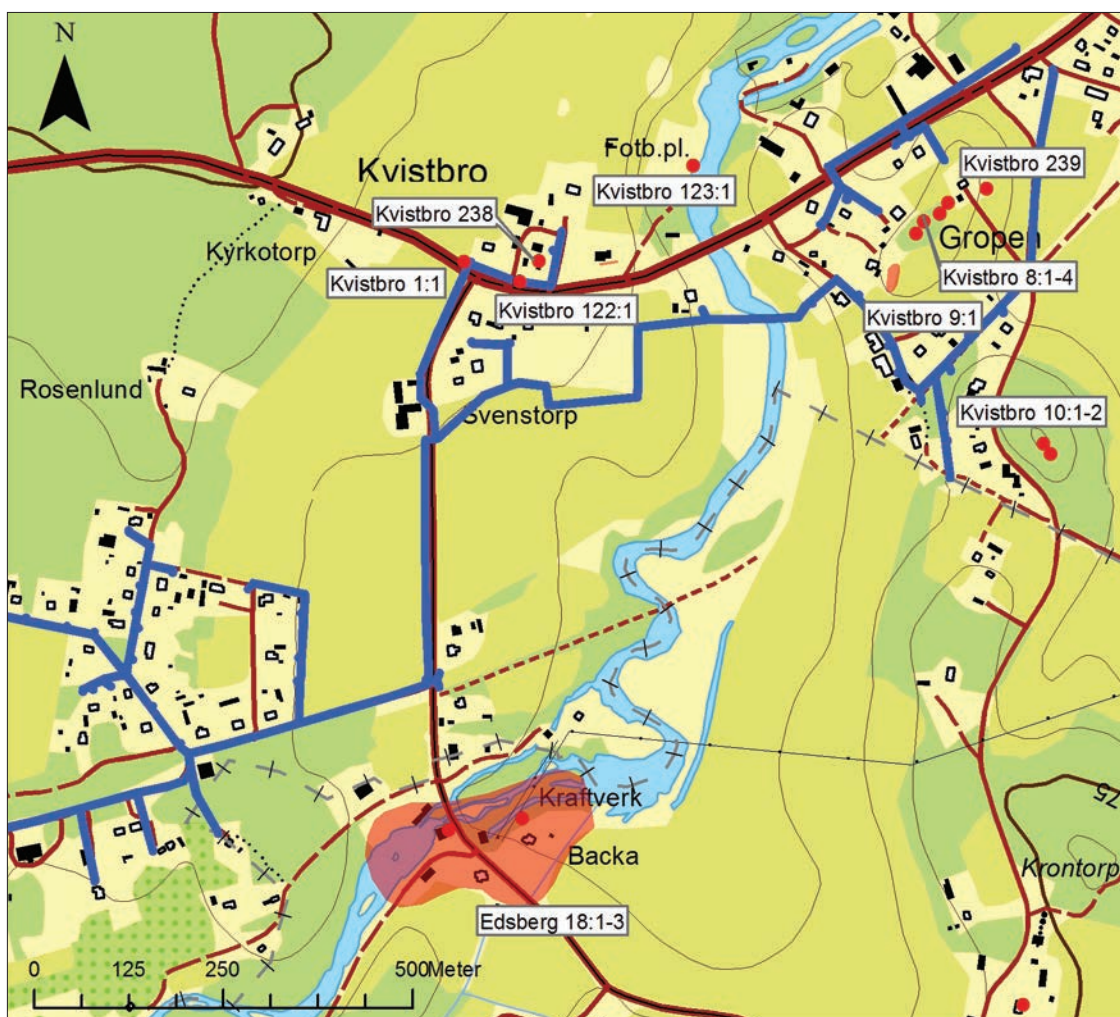
Den andra etappens fältarbete gjordes i två omgångar, där den första utfördes av Örjan Hermodsson och Ellinor Sabel i november 2015 och den andra av Örjan Hermodsson och Jenny Holm i maj 2016. Både utredningens etapp 1 och etapp 2 redovisas i föreliggande rapport.

Topografi och fornlämningsbild

Utredningsområdet ligger i högsta grad centralt i socknen. Själva läget talar för bosättning här redan under förhistorisk tid. Fornlämningsbild och tidigare undersökningar bestyrker ett sådant förhållande (figur 2). I centrum av området ligger Kvistbro 9:1, ett gravfält med cirka tio gravar och nordöst om detta finns Kvistbro 8:1–4 med ytterligare två gravar. Området i anslutning till de sistnämnda gravarna är av särskilt intresse. Det framgår i FMIS att anläggningarna är skadade och att de kan vara rester av ett förstört gravfält. Ytterligare ett par gravar finns på ett höjdstråk längre åt sydöst, Kvistbro 10:1–2.

Boplatser kan antas finnas på höglänta lägen nära Svartån (figur 3). En viktig vägledning är den arkeologiska utredning som genomfördes 2005 och resulterade i fyndet av en boplatz från äldre järnålder, Kvistbro 239 (Karlenby 2005). Vidare har det tidigare vid Kvistbro kyrka utförts en arkeologisk undersökning då det påträffades avslag av kvarts och bergart (Kvistbro 238; Holm 2005). En stenxyxa har också påträffats nära ån cirka 500 meter söder om det aktuella området i anslutning till ett område med kvarnlämningar (Edsberg 18:1).

Utredningsområdet är beläget i höj dintervallen 55–70 meter över havet. Den geologiska jordartskartan över området visar att det finns goda förutsättningar för bosättning. Stora

Figur 2. Utredningsområdet markerat med blått och närliggande fornlämningar med rött på utdrag av Fastighetskartan i skala 1:10 000.

delar av den nordöstra delen av utredningsområdet upptas av glaciärra. Inom den högsta delen är det sandig morän som dominerar. Vid Kvistbro kyrka förekommer ett område med svallsediment. Söder om detta område övergår denna jordart i glaciärra.

Figur 3. Svartån nära Gropen ungefär från norr. Foto: Örjan Hermodsson 2014-06-04.

Syfte, metod och genomförande

Utredningens övergripande syfte var att fastställa om tidigare ej kända fornlämningar skulle komma att beröras av den planerade ledningsdragningen. Utredningens resultat skulle fungera som ett besluts- och planeringsunderlag för länsstyrelsen och för Lekebergs kommun inför arbetet.

Den första etappen innehöll dels förberedande kart- och arkivstudier, dels en fältinventering av sträckan. Arkivstudien syftade till att sammanställa kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar registrerade i det digitala fornlämningsregistret (FMIS). Vidare utfördes en studie av de historiska kartorna för att få kunskap om markanvändningen och äldre övergiven bebyggelse med mera. Kartstudien omfattade den häradsökonomiska kartan och tidiga historiska kartor. Några av kartorna rektifierades. Vidare studerades SGU:s geologiska jordartskarta över området.

Vid den efterföljande fältinventeringen dokumenterades dels synliga lämningar, dels så kallade boplatsslägen, det vill säga terränglägen där fornlämningar misstänks kunna finnas dolda under mark. Avsikten var att identifiera områden där arkeologisk schaktningsövervakning, eller utredning etapp 2, skulle göras i ett senare skede. Dokumentationen gjordes genom inmätning med GPS, beskrivning och fotografering. Beskrivningar och bedömningar skedde enligt Riksantikvarieämbetets riktlinjer och Lämningstyplista. Även övriga kulturhistoriska lämningar skulle dokumenteras översiktligt. Ambitionsnivån skulle enligt länsstyrelsen vara normal. Vid inventeringen var större delen av de berörda åkrarna beväxta med vallväxter eller grödor. Möjligheten till besiktningar av själva åkerytorna var därför begränsade.

Efter avstämning med länsstyrelsen utfördes en andra utredningsetapp. Syftet var att klarlägga statusen hos de områden som utpekats som möjliga boplatsslägen eller osäkra

fornlämningar vid etapp 1. I enlighet med länsstyrelsens direktiv bestämdes att sju objekt – nr 4, 7, 9, 10, 13, 14 och 15 – skulle omfattas av etapp 2. Objekt 9 och Objekt 15 utgick dock senare; vid Objekt 9 hade ledningen flyttats till ett annat läge och Objekt 15 hade redan berörts av ledningsgrävning. Utredningsgrävning genomfördes därmed inom fem områden – objekten 4, 7, 10 och 13–14,

Vid grävningen togs sökschakt upp med maskin inom nämnda områden. Strategin för schaktningen gick ut på att schakt om 1,5–2 skopbredder lades ut centralt inom de planerade ledningsdragningarna. Schakten grävdes med 5–10 meters längd och utvidgades efter behov. De grävdes ner till en kulturpåverkad eller orörd nivå och rensades sedan för hand. Påträffade lager genomgrävdes och sondades med jordsond för att fastställa om det rörde sig om kulturlager. De anläggningar som framkom rensades i plan och genomgrävdes delvis där detta krävdes för att klargöra karaktären. Schakt och påträffade lämningar mättes in med GPS, beskrevs och fotograferades.

Resultat

Sammantaget har 16 objekt dokumenterats inom ramen för utredningen (tabell 1, figur 4). Inget av dessa kunde i den första etappen klassas som fornlämning, men på 13 platser indikerade de topografiska förhållandena, fynd eller äldre kartbelägg att fornlämningar kunde finnas under mark.

Övriga tre objekt utgjordes av lämningar som klassades som ”övrig kulturhistorisk lämning”: en vägbank, en banvall och en slaggförekomst. Inga ytterligare åtgärder bedömdes vara motiverade inom dessa områden.

Resultatet efter den andra etappen, där fem av de osäkra objekten kontrollerades genom utredningsgrävning, är att det inom utredningsområdet finns en fornlämning, två så kallade bevakningsobjekt (se vidare nedan) och de tre nämnda övriga kulturhistoriska

Objekt nr	Lämningstyp	Status	Anmärkning
1	Boplats?	Osäker fornlämning/bevakningsobjekt	Ej utredningsgrävd
2	Färdväg/banvall	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd föreslås
3	Gårdstomt	Osäker fornlämning/bevakningsobjekt	Ej utredningsgrävd
4	Torptomt	Ej fornlämning	Utredningsgrävd
5	Slaggförekomst	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd föreslås
6	Färdväg/vägbank	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd föreslås
7	Boplatsläge	Ej fornlämning	Utredningsgrävd
8	Boplatsläge	Oklar	Ej utredningsgrävd
9	Boplatsläge	Oklar	Ej utredningsgrävd, ledningen flyttad
10	Boplatsläge	Ej fornlämning	Utredningsgrävd
11	Boplatsläge	Oklar	Ej utredningsgrävd
12	Begravningsplats?	Ej fornlämning	Ej utredningsgrävd
13	Boplats	Fornlämning	Utredningsgrävd
14	Boplatsläge	Ej fornlämning	Utredningsgrävd
15	Boplatsläge	Oklar	Ledningsschaktad utan utredningsgrävning
16	Boplatsläge	Oklar	Ej utredningsgrävd

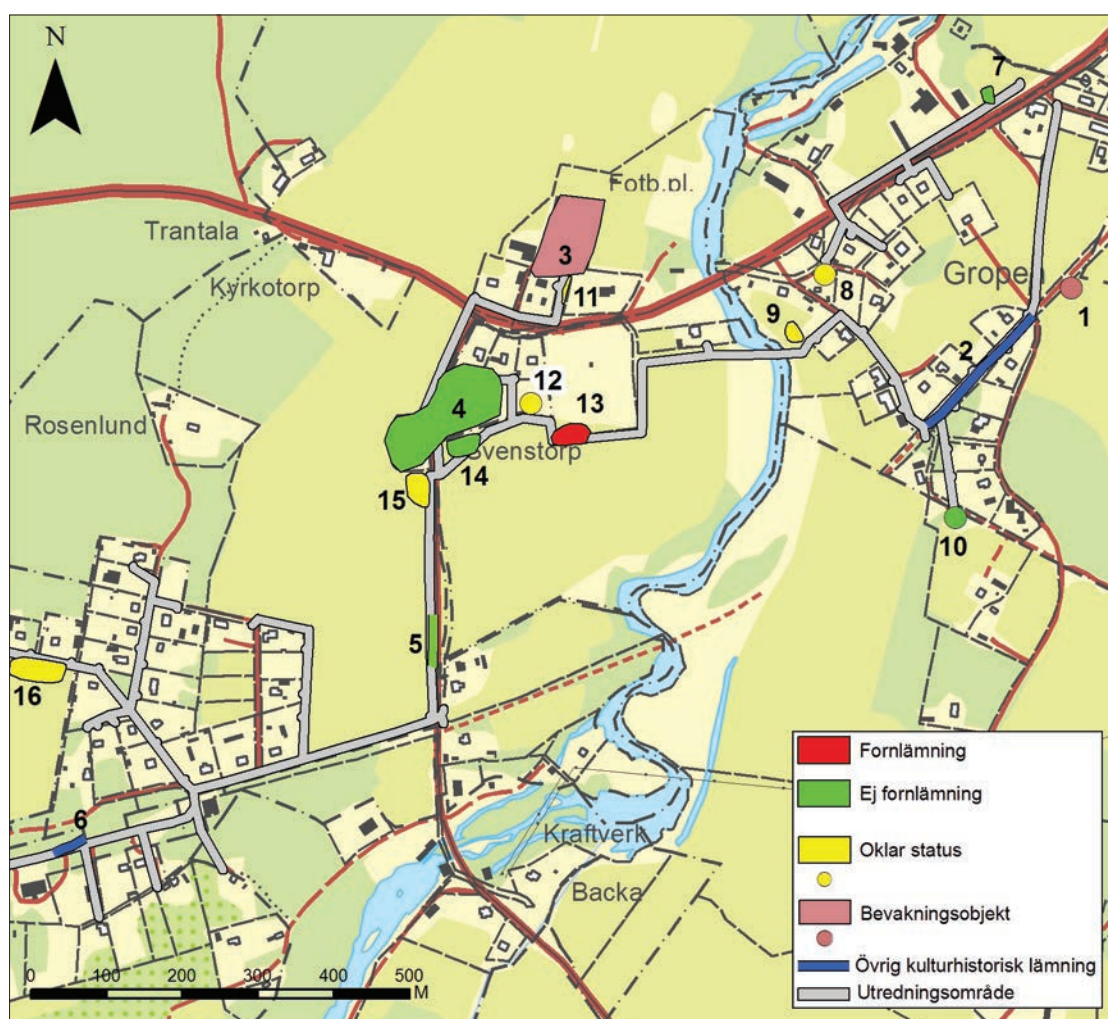
Tabell 1. Objekttabell som sammanfattar resultatet av utredningens etapp 1 och 2 (jfr figur 4).

lämningarna. Återstoden av objekten utgörs av boplatslägen som kunnat avföras efter utredningsgrävning eller sådana där utredningsgrävning inte genomfördes, exempelvis på grund av att de inte skulle beröras av ledningsschaktningen. Lämningsarna presenteras kort i text nedan och i tabeller med beskrivningar och planer i bilaga 1–4.

Fornlämning och bevakningsobjekt

Det objekt som efter avslutad utredning klassas som *fornlämning* är Objekt 13, en boplats (figur 5). Boplatser ligger i åkermark väster om ån, cirka 65 meter över havet. Tre schakt (schakt nr 6–8, se bilaga 2 och 4) grävdes här inom ledningssträckningen och i schakt nr 8 identifierades fyra sannolikt förhistoriska anläggningar. Anläggningarna utgjordes av två troliga stolphål och två hård-/kokgropar (figur 6). Inga fynd framkom varför boplatserns ålder är oklar; preliminärt bör den kunna dateras till brons- eller järnålder.

Två lokaler bedöms efter utredning som *bevakningsobjekt*. Detta är lämningar som inte har utredningsgrävts och vars status inte kan avgöras genom okulär besiktning. Det rör sig dels om en osäker boplats, som indikeras av fynd av bränd lera (figur 7), dels om prästgårdens gamla tomt, Objekt 3. Gården återfinns på äldre kartor, men är fortfarande bebyggd, varför den inte klassas som fornlämning. Platsen kan dock innehålla äldre kulturlager och om gården skulle överges skulle den få fornlämningsstatus.

Figur 4. Kartan sammanfattar resultaten från de båda utredningsetapperna (jfr tabell 1). Lämningsarnas utbredning är ungefärlig. Observera att de lämningar som markerats har oklar status och endast kontrollerats inom den planerade ledningssträckningen. Utdrag ur digitala Fastighetskartan. Skala 1:5 000.

Figur 5. Objekt 13, en nyupptäckt boplats, från nordöst. Foto: Örjan Hermodsson 2014-06-09.

Figur 6. A3, en härd/kokgröp som framkom inom Objekt 13, den nyupptäckta boplatsen. Foto: Jenny Holm, 2016-05-12.

Figur 7. Objekt 1 från nordväst. I åkern påträffades rikligt med bränd lera. Platsen är inte utredningsgrävd men innehåller troligen en boplats. Foto: Örjan Hermodsson 2014-06-04.

Figur 8. Objekt nr 2, en banvall från nordöst. Foto: Örjan Hermodsson 2014-06-04.

Figur 9. Sökschaktning inom Objekt 13, en boplats. Foto: Örjan Hermodsson, 2016-05-12.

Övriga kulturhistoriska lämningar

Denna kategori omfattar lämningar som inte uppfyller de kriterier som krävs för att de ska klassas som fornlämningar, och som därmed inte skyddas av kulturmiljölagen. De kan trots detta ha ett visst kulturhistoriskt värde, men särskilda åtgärder vid exploatering bedöms oftast inte vara nödvändiga. Kategorin omfattar tre objekt, varav en vägbank, en banvall och en slaggförekomst. Banvallen (Objekt 2, figur 8) är markerad som järnväg på den ekonomiska kartan från 1955. Vägbanken, Objekt 6, är cirka 45 meter lång och löper parallellt med befintlig väg. Slaggförekomsten, Objekt 5, består av utspritt material som kan hänga samman med vägfyllning.

Avförda objekt – ej fornlämning

De nio objekt som markerades som boplatsslägen och därmed möjliga fornlämningar vid etapp 1 låg spridda inom området på nivåer mellan 55 och 70 meter över havet med en koncentration i den sydöstsuttande marken ner mot ån, söder om Kvistbro och Svenstorp. Fyra av lägena utredningsgrävdes utan att lämningar av antikvariskt intresse påträffades (Objekt 7, 10 och 14). Dessa utgör därmed inte fornlämningar.

Ytterligare ett objekt kan avfärdas som fornlämning, nämligen den lägenhetsbebyggelse som tagits upp som Objekt 4. Objektet omfattar tomten till ett torp med belägg från mitten av 1800-talet. Här kunde vid utredningsgrävningen gropar påträffas som kan sammankopplas med verksamhet under historisk tid, men ingenting med säker datering till tiden före 1850. Platsen är fortfarande bebyggd och kommer inte att anmälas till FMIS. Slutligen ska nämnas en eventuell plats för äldre begravingar, Objekt 12. Den möjliga begravningsplatsen har tagits upp på grund av närheten till Kvistbro kyrkogård. Det är dock högst osäkert om här har skett några begravingar och platsen utgör inte en fornlämning.

Ej utredda objekt – möjliga fornlämningar

Fem av de boplatsslägen som registrerades som möjliga fornlämningar inom etapp 1 utredningsgrävdes inte inom ramen för etapp 2, vilket framgick ovan. Det rör sig om Objekt 8–9, 11 och 15–16. Det är fortsatt oklart om dessa områden innehåller äldre lämningar eller inte.

Utvärdering

Utredningens båda etapper har genomförts i samråd med länsstyrelsen och i enlighet med de undersökningsplaner som har upprättats. Utredningen resulterade i att en tidigare okänd boplat samt en trolig boplat påträffades. Dessutom kommer en gårdstomt (bevakningsobjekt), en slaggförekomst, en vägbank och en banvall att registreras till FMIS som övriga kulturhistoriska lämningar. Av övriga tio objekt har fem konstaterats sakna lämningar av antikvariskt intresse och fem har fortsatt oklar status eftersom de undantogs från etapp 2. Resultatet från utredningen kan sägas ligga i linje med det förväntade.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Fornminnesregistret (FMIS)

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

Lantmäterimyndighetens arkiv (LMA)

<http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/search.html>

Akt 18-kvi-104, 1822, Kvistbro övrigt.

Akt nr 18-kvi-283, 1901, Laga skifte, Svenstorp.

Rikets allmänna kartverks arkiv (RAK)

<http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/search.html>

J133-10e2i57, ekonomiska kartan, Kvistbro, 1955.

J112-64-9, häradsekonomiska kartan, Edsberg, 1864–67, Värmlands län.

SGU (Sveriges geologiska undersökning)

<http://www.sgu.se>

Jordartskarta över Fjugesta. Skala 1:50 000.

Litteratur

Holm, J. 2005. *Kvistbro kyrka. Installation av sprinklersystem*. Närke, Kvistbro socken, Kvistbro kyrkogård 1:1. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Bergslagen, rapport 2005:25. Arkeologisk schaktningsövervakning.

Karlenby, L. 2005. *Boplatsgropar i Gropen*. Närke, Kvistbro socken, Gropen 1:7. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Bergslagen, rapport 2005:29. Arkeologisk utredning.

Tekniska och administrativa uppgifter

Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:	KM 14026, KM 15125
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-287-2014, 2014-04-08; 431-881-2015, 2015-10-16; 431-882-2015
Beställare:	–
Personal:	Örjan Hermodsson (projektledare), Ellinor Sabel, Jenny Holm
Landskap:	Närke
Län:	Örebro
Kommun:	Lekeberg
Socken:	Kvistbro
Fastighet:	Svenstorp 1:1, Gropen 1:42 m.fl.
Fornlämning:	–
Kartblad, fastighetskartan:	65E5IN Mullhyttan, 65E5JN Fjugesta
Koordinater:	N6557150, E488770
Höjd över havet:	60–65 meter
Typ av undersökning:	Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2
Utredd yta	4600 löpmetrar, bredd 12 meter
Undersökningsperiod:	2014-06-04–06-09, 2014-11-18–19, 2015-05-12–13
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdsystem:	RH00
Inmättningsmetod:	GPS
Dokumentationshandlingar:	Inga handlingar utöver rapporten arkiveras.
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs.

Bilaga 1. Objektbete

Objekt nr	Lämningstyp	Status	Utredningsgräv	Beskrivning
1	Boplats?	Bevakningsobjekt	Nej	Boplats?, med oklar utsträckning, fastställd inom ett ca 15×10 m (NÖ-SV) st område genom fynd av rikligt med bränd lera. På grund av gröda ej möjlig att avgränsa.
2	Färdväg	Övrig kulturhistorisk lämning	-	Banvall, ca 200 m l (NÖ-SV), 5 m br, avgränsad av diken, 1 m br och intill ca 1 m dj. Nu stig.
3	Gårdstomt	Bevakningsobjekt	Nej	Prästgårdstomt, bebyggd, ca 110×70 m (NNÖ-SSV). Avgränsad på grundval av 1822 års karta.
4	Torptomt	Ej fornlämning	Ja	Torptomt, bebyggd, ca 180×40-80 m (ÖNÖ-VSV). Avgränsad på grundval av den häradsökonomiska kartan från 1864-67.
5	Slaggförekomst	Övrig kulturhistorisk lämning	-	Slaggförekomst utefter en ca 90 m l (N-S) sträcka. Den består av hyttslag av intill ca 0,05 m st bitar. Synliga i åkerkanten.
6	Färdväg	Övrig kulturhistorisk lämning	-	Vägbank, ca 45 m l (ÖNÖ-VSV), ca 6 m br och intill ca 1 m h i NNV kanten.
7	Boplatsläge	Oklar	Nej	Boplatsläge, med oklar utsträckning, registrerat inom ett ca 20×15 m (N-S). I markytan finns mycket rikligt med små stenar, tegel och slagg mm. Artefakter är därför svåra att se.
8	Boplatsläge	Oklar	Nej	Boplatsläge, med oklar utsträckning. Ej möjligt att avgränsa på grund av buskar och högt gräs.
9	Boplatsläge	Oklar	Nej	Boplatsläge, med oklar utsträckning, registrerat inom ett ca 30×20 m (N-S) st område.
10	Boplatsläge	Oklar	Ja	Boplatsläge, med oklar utsträckning, registrerat inom ett ca 15×10 m (NV-SÖ) st område.
11	Boplatsläge	Oklar	Ja	Boplatsläge, med oklar utsträckning, registrerat inom ett ca 35×5 m (NNÖ-SSV) st område. Även V om vägen fortsätter läget.
12	Begravningsplats?	Oklar	Nej	Begravningsplats? Möjligen har kyrkogården tidigare även omfattat detta område.
13	Boplats	Fornlämning	Ja	Boplatsläge med oklar utsträckning registrerat inom ett ca 45×30 m (Ö-V) st område.
14	Boplatsläge	Ej fornlämning	Ja	Boplatsläge med oklar utsträckning, registrerat inom ett ca 45×25 m (ÖNÖ-VSV) st område. Fynd av bränd lerbit.
15	Boplatsläge	Oklar	Nej	Boplatsläge med oklar utsträckning, registrerat inom ett ca 50×30 m st (N-S) område. Enstaka brända lerbitar iaktogs.
16	Boplatsläge	Oklar	Nej	Boplatsläge med oklar utsträckning, registrerat inom ett ca 70×30 m (Ö-V) st område. Lerig sandblandad jord.

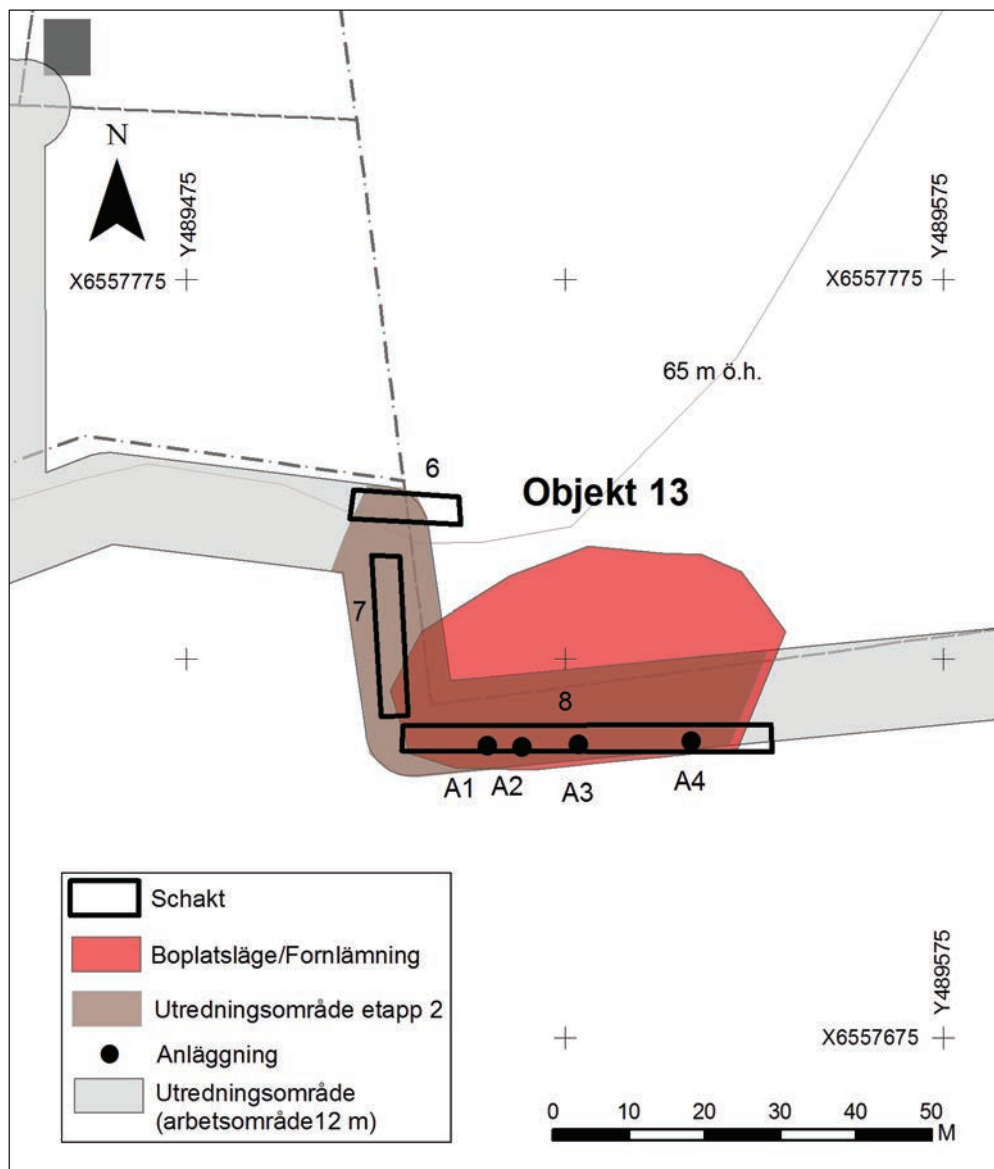
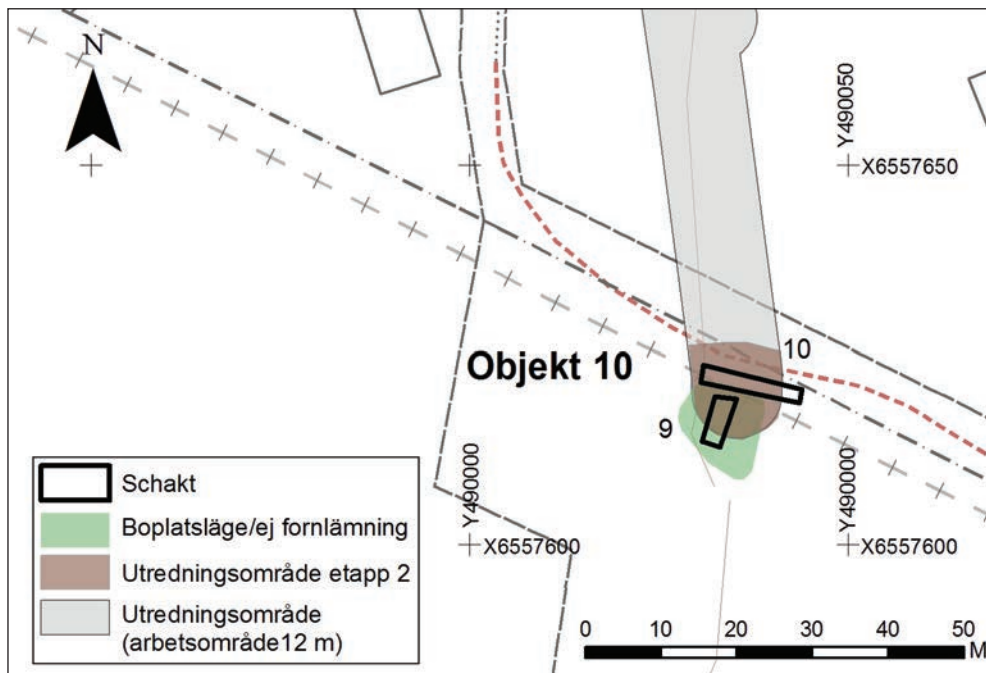
Bilaga 2. Anläggningstabelle

Anl nr	Schakt nr	Objekt nr	Typ	Beskrivning
1	8	13	Stolphål	Rund grå färgning, 0,1 m i diameter och 0,7 meter djup med U-formad profil.
2	8	13	Grop/stolphål	En grå, oregelbundet oval, 0,27×0,22 m stor, färgning. Framträdde som en skålformad, 0,12 m djup nedgrävning i sektion.
3	8	13	Härd/kokgrop	Oval 1×0,8 m (NÖ-SV) stor gråbrun färgning med enstaka kolstänk och endast lätt eldpåverkade stenar i plan. Den norra kvadranten av anläggningen grävdes ner 5 centimeter varefter den framträdde bättre med en tydlig svartgrå fyllning med rikligt med träkol och enstaka små skärvstenar mellan de större lätt brända stenarna.
4	8	13	Härd/Kokgrop	Oval, 0,75×0,6 m stor brun färgning med rikligt med skärvig sten och både träkol och rödbränd mo längs kanten. Omges av ljus beige mo.

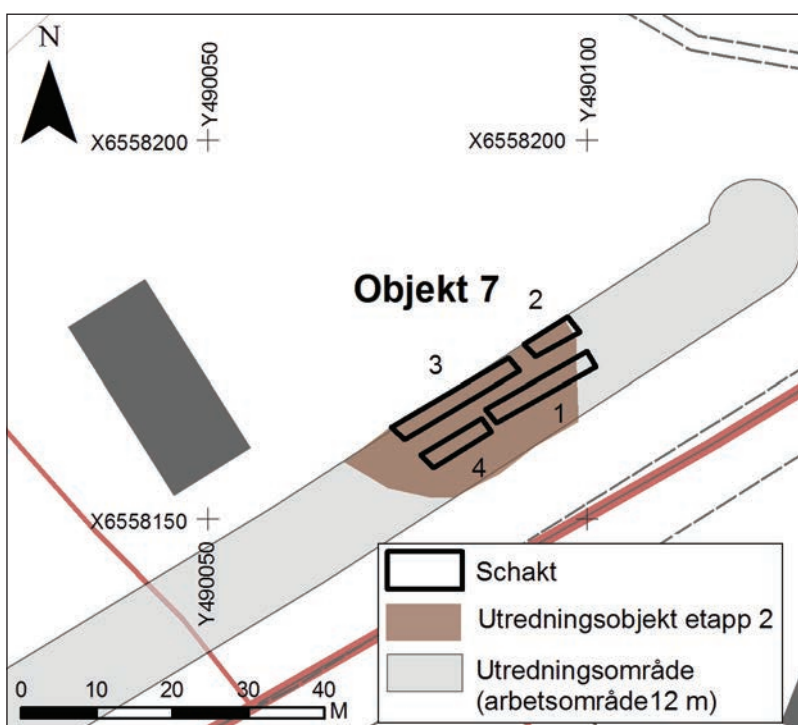
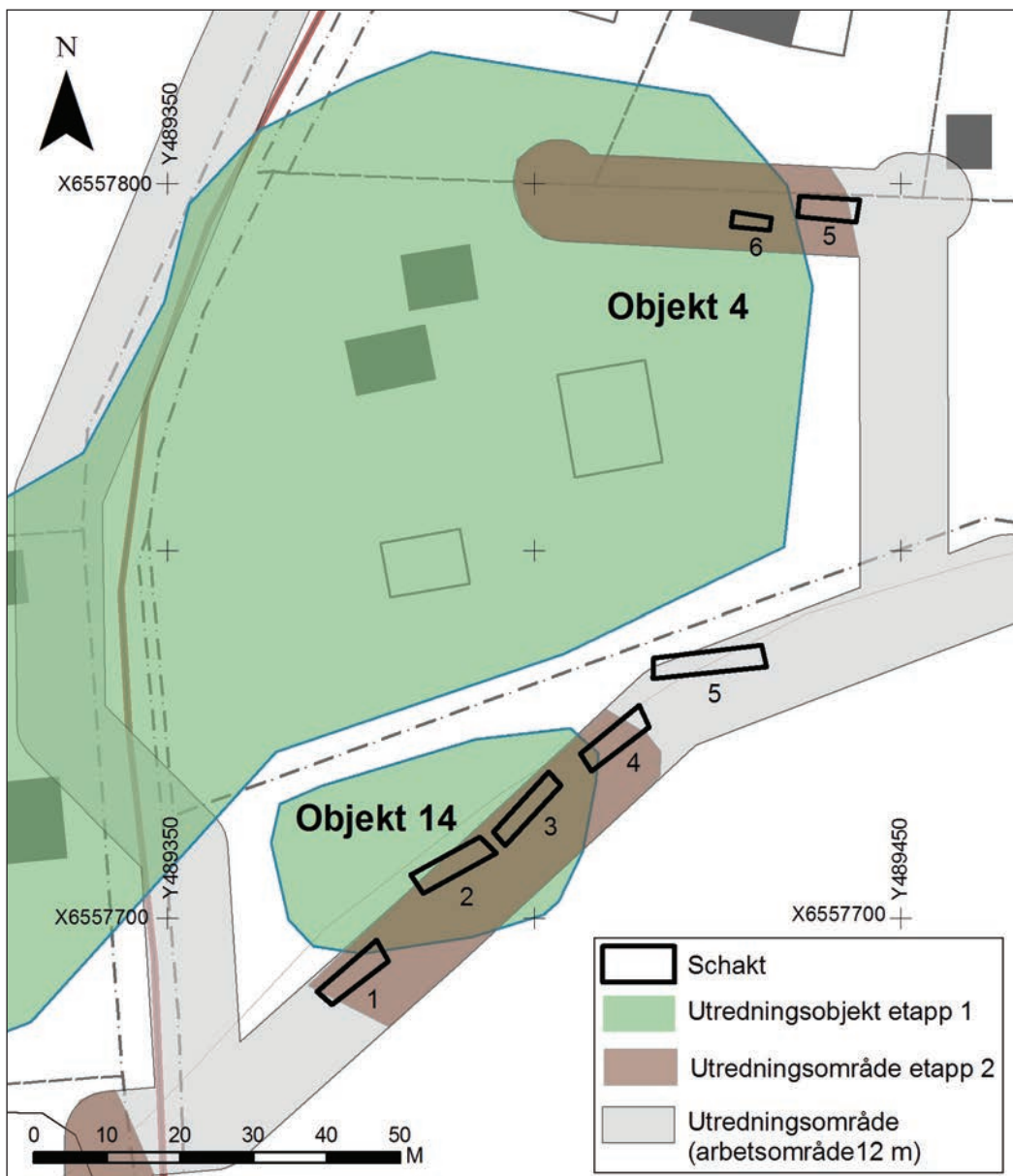
Bilaga 3. Schakttabell

Objekt nr	Schakt nr	Längd x bredd (m)	Djup (m)	Läge	Beskrivning
7	1	20 x 1,5 m (ÖNÖ-VSV)	0,3 m	Platå i nordöst	I huvudsak lera. I VSV delen sand. Spridda tegelbitar finns över hela schaktet.
7	2	6 x 1,5 m (ÖNÖ-VSV)	0,3-0,4 m	Platå i nordöst	I huvudsak lera. Enstaka tegelbitar iaktogs.
7	3	17 x 1,5 m (ÖNÖ-VSV)	0,3-0,4 m	Platå i nordöst	I huvudsak lera. Spridda tegelbitar konstaterades.
7	4	11 x 1,5 m (ÖNÖ-VSV)	0,3-0,4 m	Platå i nordöst	I huvudsak lera och sand. Utspritt tegel förekommer. Skoning för modern stolpe synlig.
4	5	7 x 1,5 m	0,4-0,5 m	Svag sluttning åt sydöst. Trädgård med gräsmatta	Matjordslager med enstaka tegebitar, porslin och glas. Mot botten tre mörkfärgade gropar med tegel och recent material.
4	6	5 x 1,5 m	0,4-0,5 m	Svag sluttning åt sydöst. Trädgård med gräsmatta	Myllig matjord, med enstaka tegel, mot botten en rödbrun sand. I Ö:e delen glas, porslin, kol och tegelrester. Inga anläggningar eller fynd i övrigt.
14	1	9 x 1,5 m (NÖ-SV)	0,4 m	Svag sluttning åt SÖ. Åker.	Matjord 0,3 m, följt av ljus mjälig mo. Järnutfällningar förekommer.
14	2	9 x 1,5 m (NÖ-SV)	0,4 m	Svag sluttning åt SÖ. Åker.	Matjord 0,3 m följt av ljus mjälig mo. Järnutfällningar förekommer. Antydan till närkeäckel - svartgrå manganutfällningar. En diffus brun fläck, 1,1 x 0,8 m stor, snittad och avfärdad då det var en rättgång ut från den.
14	3	9 x 1,5 m (NÖ-SV)	0,4 m	Svag sluttning åt SÖ. Åker.	Matjord 0,3 m, följt av ljus mjälig mo. Järnutfällningar förekommer. Smal diagonal nedgrävning (Ö-V), typ nedfräst kabel eller dränering.
14	4	10 x 1,5 m (NÖ-SV)	0,4 m	Svag sluttning åt SÖ. Åker.	Matjord 0,3 m, följt av ljus mjälig mo. Rikligt med järnutfällningar i SV delen. Diagonalt dike, 1,1 m brett, matjordsfyllt och med sentida fynd som glas, fajans, tegel och spikar.
14	5	13 x 1,5 m (Ö-V)	0,4 m	Svag sluttning åt SÖ. Åker.	Matjord 0,3 m, följt av ljus mjälig mo. (Järnutfällningar förekommer.) En diffus matjordsfläck, 1,1 x 0,9 m stor och 0,28 m djup, med flammig fyllning tolkas som sentida.
13	6	10 x 1,5 m (Ö-V)	0,5 m	Svag sluttning åt S. Åker.	Matjord 0,3 m, följt av ljus moig sandig morän.
13	7	10 x 1,5 m (N-S)	0,4-0,6 m (längs cirka 1 m mitt i schaktet grävt ner till -60 cm, i övrigt till -40 cm).	Svag sluttning åt S. Åker.	Matjord 0,3 m, följt av infiltrationsskikt av brun mjälig mo 0,1 m, och därunder ljus mjälig mo. Övergången mellan matjord och underliggande orörd mar diffus. Strax under plogsulan är marken kulturpåverkad med enstaka kolstänk och någon liten bit bränd lera. Diagonalt dike i norra delen.
13	8	45 x 1,5 m (Ö-V)	0,4-0,5 m	Svag sluttning åt S. Åker.	Matjord 0,3 m, följt av ljusgrå mjälig mo i väster och brunbeige moig morän i öster. Kolstänk under plogsulan förekommer främst i västra delen av schaktet. I schaktet har fyra förhistoriska anläggningar identifierats, och det fanns två diagonala diken.
10	9	7 x 1,5 m (N-S)	0,45 m	Platå med sluttning åt V. Beteshage.	Matjord 0,3 m, följt av moig sandig morän. Schaktet korsades av två parallella färgningar med brun till svartgrå moig morän. Båda stråken var 0,35 m breda och hade en flackt skålad form i sektion, 0,05 m djup. Tolkas preliminärt som äldre hjulspår. Avståndet mellan spåren, från mitt till mitt, var 0,75 m.
10	10	15 x 1,5 m (Ö-V)	0,4 m	Platå med sluttning åt V. Beteshage.	Matjord 0,3 m i södra sidan av schaktet och 0,15 m längs norra sidan av schaktet, följt av moig sandig morän med mindre fläckar av ren ljus grovmo.

Bilaga 4. Schaktplaner

Schaktplan över Objekt 10 (överst) och Objekt 13 (nederst) med digitala Fastighetskartan som underlag. Skala 1:1 000.

Schaktplaner över Objekt 4 och 14 (överst) och Objekt 7 (nederst) med digitala Fastighetskartan som underlag. Skala 1:1 000.